

Håndtering av reisekarantene

Zikavirus

Folkehelseinstituttet (FHI) fjernet i fjor lenken til nettstedet fra [WHO med kart over tidligere utbrudd av zikavirus \(2022\)](#). Dette kom uten forvarsel og uten noen form for oppdatering fra Helsedirektoratet (HDir) av karantenereregler etter reise fra områder som har, kan ha eller tidligere har hatt utbrudd av zika. ECDC (European Centre for Disease Prevention and Control) sluttet å melde utbrudd i 2019 og aktuelle nettsteder som nå melder utbrudd er tiltenkt gravide eller de som planlegger graviditet.

Helsedirektoratet (HDir) la deretter ut et kart fra WHO som ikke var oppdatert siden 2019 og her var ikke hverken USA eller Frankrike markert. Problemet er at det under pandemien var utbrudd i begge disse landene og bruker man andre søkemotorer som «Zika Travel Information» fra Centers for Disease Control and Prevention (CDC) eller kartet fra WHO (oppdatert 2022) vil man finne at disse landene tidligere har meldt utbrudd og er markert som endemiske. Hdir har nå endret lenken og lagt til disse to nettstedene i stedet for.

Det blir krevende å ha reisekarantene utover 4 uker etter reise for blodgivere og partnere etter reise i Frankrike og USA, det blir også belastende for blodlagerene. Risiko for zika er meget lav i disse områdene og ingen utbrudd har vært meldt etter 2019. Dette kan selvsagt endre seg med klimaendringer og spredning av vektor og er ingen forsikring mot nye utbrudd.

Blodbanken i Oslo har henvendt seg til «Blodboksen» til Helsedirektoratet med anmodning om å korte ned karantenetiden da selve epidemien av zikavirus er over. Det er enormt krevende med en så lang karantene som 3-4 måneder hvis blodgiver reiser med partner eller partner reiser alene. Dette at partner blir ilagt karantene er ekstra utfordrende, særlig da vi i lang tid har slitt med lave blodlagre. Blodbanken i Oslo har ikke klart å finne andre europeiske blodbanker som har karantene utover 4 uker, tross at blodbanken har undersøkt hvordan andre land gjør dette. Ikke engang i Danmark er dette et tema, zikavirus er f. eks ikke nevnt på nettsteder og kart med informasjon over tropiske virus og reisekarantener.

Blodbanken i Oslo har også fått flere henvendelser fra andre blodbanker med spørsmål om hvordan vi håndterer zikakarantene, dette skaper stor frustrasjon og usikkerhet.

Vestnilvirus (WNV)

Hvordan håndterer vi reisekarantene i Europa i myggesesongen?

Ifølge Helsedirektoratet skal vi innføre 4 ukers karantene når blodgivere har vært på steder hvor ECDC har meldt om lokale utbrudd av WNV. ECDC begynner å melde 1. juni og det er allerede meldt om et utbrudd i fugl i Italia. Det betyr at sesongen er i gang.

Seksjonsoverlegen ved Blodbanken i Oslo deltok på en workshop i Bologna hvor et av foredragene omhandlet WNV situasjonen i Italia. I 2022 var det rapportert 107 tilfeller i asymptomatiske

blodgivere. Dette er en økning fra 68 i 2018 som så langt er regnet som et toppår når det gjelder utbrudd av WNV i Europa.

Blodbanken i Oslo har i mange år hatt strengere reisekarantene enn det Helsedirektoratet har pålagt. Blodbanken har fulgt ECDC sine utbruddsmeldinger, men stengt for hele land eller regioner der det erfaringsmessig vet at utbrudd etterhvert kommer, med en gang de har begynt å melde utbrudd. Blodbanken har mange givere og ikke kapasitet til å lete opp givers reisemål på kartet, for igjen å finne disse områdene på det interaktive kartet til ECDC. Geografikunnskapene er ikke alltid gode nok, samt tidkrevende. Det blir litt tilfeldig om givene bli ilagt karantene og ikke alltid lik praksis. Helsedirektoratet kommer også veldig sent på banen. Når ECDC melder utbrudd er det allerede flere uker forsinket. Danmark og UK har de samme reglene som for givere fra Sør-Europa, som vi har hvis givere har vært på reise i USA og Canada. De iligger fire ukers karantene med virkning fra 1. april eller 1. mai, som beskyttelse mot VNV og andre tropiske virus.

Vektor for tropiske virus

I 2022 var det et usedvanlig stort Dengue-utbrudd i Sør-Frankrike, viruset var stedbundet (ikke importsmitte). Det samme gjaldt Zika-utbruddet i 2019. Sør-Europa er ikke regnet som endemisk for tropiske virus og hovedvektor *Aedes aegypti* er ikke etablert. I Europa er den kun etablert i Tyrkia og Madeira. Den mindre kompetente vektor *Aedes albopictus* er utbredt i store deler av Europa og kan spre Chikungunya i tillegg til Dengue og Zika. Det meldes årlig om utbrudd i Sør-Europa i ulik størrelsesorden.

Myggarten *Culex* (*pipiens* og *modestus*) er hovedvektor for WNV og den er påvist så langt nord som Danmark. *Culex* suger blod og smitter fugl og virusmengden amplifiseres raskt og smitter videre til pattedyr ved nye myggstikk. Stedbundet WNV-infeksjon i menneske var detektert for første gang i Nederland i 2020 og videre spredning er forventet.

Henvendelse til Helsedirektoratet

En rekke blodbanker har gått sammen og sendt henvendelse til Blodboksen om en klargjøring av reisekarantener. Blodbanken i Oslo PCR-tester ikke på blodgivere for tropiske virus, men ønsker en felles håndtering med mer generelle karantenereregler på fire uker som er overkommelig å håndtere. Blodbanken i Oslo har sendt et forslag over land eller landområder som burde omfattes av karantenereregler basert på karantenereregler/informasjon fra nettsteder til andre blodbanker i Nord-Europa og rapporter fra ECDC.

Blodbanken i Oslo har i første omgang innført fire ukers karantene fra 1. juni for blodgivere som har oppholdt seg i Tyrkia, Madeira og Rivieraen i Frankrike. Foruten WNV tenker vi at dette er en forsikring mot zikavirus. I tillegg iligger Blodbanken i Oslo karantene i appen til blodgiverne (Blodbanken i Oslo) og på telefon for hele Sør-Europa og ellers der WNV tidligere har hatt utbrudd. Hvis de kommer for å donere og ikke har overholdt karantenen gjøres en vurdering i henhold til meldte utbrudd.